

Eitt grindadráp frá 1492

Men á sumri árið eftir varð Mikines raktur av eini húðsjúku, sum tíðum vitjaði aftur og sum hann hevði trega av. Vónbrotin leitaði hesin ungi føroyingurin heimaftur og var í Havn veturin av.

Tá summaríð kom, fór hann út í Mykines, har hann lærði at kenna svenska listamannin W. Gislander. Mikinesi dæmði væl málningarnar, og eingin ivi er um, at tað var Gislander, sum inspiraði Mikines og fekk hann at halda fram við at mála.

Stranga viðgerð á listaháskúlanum

Í nøkur ár fekst hann við vanliga heimaarbeiðið og málaði frammihjá. Eftir at vera farin til Danmarkar aftur í 1927, slapp hann árið eftir inn á listaháskúlan í Keypmannahavn. Lærarar hansara á skúlanum vóru Axel Jørgensen og Ejnar Nielsen.

Serliga stranga viðgerð fekk tann ungi føroyingurin frá Ejnari Nielsen. Í hesum sambandi sigur William Heinesen:

«Men allerede i en ung alder kom hans kunstneriske anlæg under streng tugt og barsk pleje hos den ejendommelige danske maler Ejnar Nielsen — en kunstnerpersonlighed, der kom til at

udøve en meget stor indflydelse på den unge færøske maler-desperado. Det dystre og makabre islæt i de bedst kendte af Mikines' billeder har elevforholdet tildels udløst. Men om nogen efterligning har der aldrig været tale. Mester og lærer er fra naturens hånd beslægtede i temperament, men hvad dystre og knugende ydre oplevelser angår, fik Mikines tidligt sin bitre skål at tømme...»

Eitt dapurt tíðarskeið

Livið hjá Mikinesi gjørdist ofta ein beiskur biti. Á ungum árum doyðu trý av systkjum hansara av sjúku og í 1934 doyði pápi hansara. Sama ár fór skipið Neptun og niggju mykinesmenn fóru við tí.

Hesar tragisku hendingarnar, sum raktu Mikines, familju og bygd hansara, hava ávirkað verk hansara frá hesum tíðarskeiðinum. Málningarnir, sum eru daprir, eru millum teir bestu, Mikines hevur avrikað.

Frá 1934 er tann kendi málningurin «Sakn». Um hann skrivur Rikard Long:

«Sakn er eitt stórverk. So mentur listamaður er

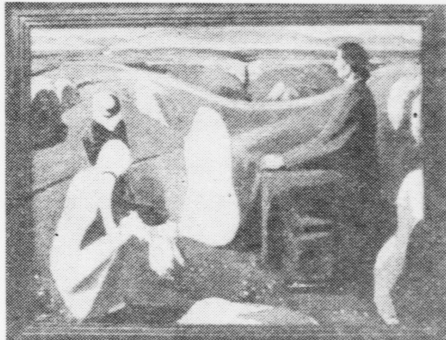
Mikines nú, at hann hevur fingið bilbukt við kenslum sínum. Í hesum stórverkinum myndar hann troystarloysi og sakn hugtakandi. Djúpar furur, hvassir stólpar og eitt tjúkt litlag ber boð um tað strið, listamaðurin hevur havt av fyrrreikingum, uppbygging og litsamanseting.»

Hesi árin avrikar hann eisini stórverkið «Aftur av jarðarferð». Í 1937 er hann liðugur við málningin, men ein hópur av skitsum og royndum — listarverk í sjálvum sær — visa, at hann í heili tvey ár arbeiddi við evninum, áðrenn hann fór undir at gera sjálvan málningin.

Fær víðurkenning

Tá «Jarðarferðin» varð sýnd fram í listaskálanum, Charlottenborg, í Keypmannahavn í 1937, fekk Mikines veruliga víðurkenning sum listamálar — ein listamaður, sum setti sær mál og mið og sum hevði dirvi at fara undir stórverk.

Um hetta mundið fekk Mikines tvey legat, sum gjørdur, at hann kundi leita seg í kring á lista-søvnunum í Oslo, Bergen, Stokholm, Gøtuborg og í Paris.

Vár frá 1950 — ljósar og vónfullur litir

Ein óðveðursmálningur frá 1965 — av Velbastað

Á Norðurlandaferð síni kendi hann seg drignan av norska listamanninum Edvard Munch og tí svenska Ernst Josphson. Í Danmark var hann ávirkaður av Vilhelm Hammershøj, J. F. Willumsen og lærara sínum, Ejnar Nielsen.

Tá Mikines var í Paris var í býnum ein stór framsýning við tí kenda spanska listamanninum El Greco. Tað var sagt um Mikines, at hann var so ávirkaður av Eg Greco, at hann, heimkomin til Føroya, málaði ein stóran »Pietá-málning« — ein málning av Mariumoy við lík Jesusar.

Hóast tey kendastu verkini hjá Mikinesi í tryátiárunum eru daprir málningar, finnast nógvar onnur avrik, sum ikki júst boða frá tí dapra í livinum. Men sum heild kennast málningarnir álvarsamir.

Karsten Hoydal er beinrakin, tá hann í skránni til ta afturlitandi framsýningina skrivur:

«Tá kennist eins og fólk og lutir í myndunum standa og slota álvarsom í pinslusamari vón. Hetta

tigandi og gátuføra flytur Mikines inn í myndir av landsløgum og húsum. Uttan um húsini í hansara bygdamyndum tykist tað ofta eins og ein spent fridsæla er um at sprengjast av eini hótandi eingist, sum kemur innanifrá».

Broytir snið

Í byrjanini av fyratiárunum roynir Mikines at broyta snið og lyftir málningarnar upp í eitt lættari og hjartari dæmi fyri seinri at enda í tí blóðreyða.

Eyðkenni fyri málningarnar frá árunum eftir seinra heimsbardaga eru grindadrápin. Málningar við sterkum litum — tað reyða blóðið, ið fleyt undir bardaganum, teir døkku hvalirnir og grindamenninir og gul-reyði vónfulli himmalin.

Í fimtiárunum kemur

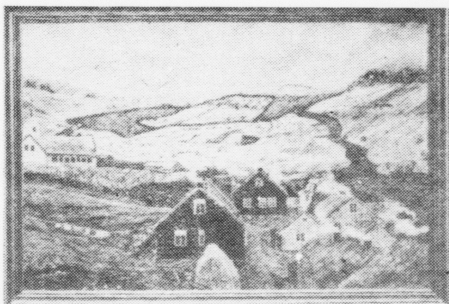
eitt tíðarskeið, sum er mært av landsløgum, hvilandi í eini fridsælu, landsløg við vónfullum fólki, sum tykjust droyma um eina betri tíð.

Í sekstiárunum kennast nógvir av málningunum óróligir. Tann eyðkendi fastleikin hvørvur og málningarnir gerast meira óveðurskendir.

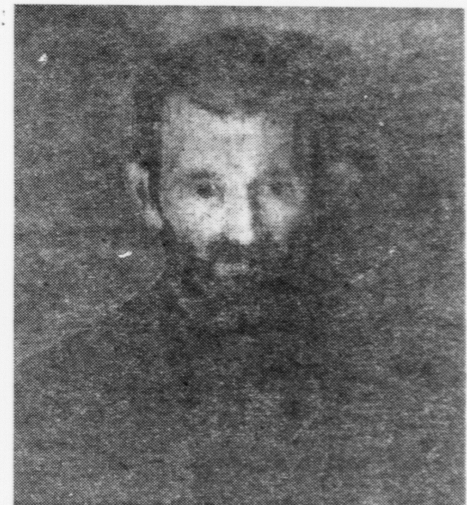
Mikines búði meginpartin av ævi síni í útlegd, men á sumri vitjaði hann heim aftur til føðioyggj sína. Mikines, sum ikki hevur verið í Føroyum seinastu sjey árin, hevur ikki málað í fleiri ár.

Kelda

Beinagrindin í greinini er úr høvuðsuppgávu, sum Sonne Smith gjørdi til próvtøkuna á Danmarks Journalisthøjskole í 1976.

Mykinesbygd frá 1933

Faðir listamansins — málningur frá 1934